

NOVA PRAVA

Uredništvo in uprava v Ljubljani,
Gradišče št. 7. — Telefon št. 77.

NARODNO-SOCIJALISTIČNI TEDNIK

Naročnina: 4 Din., za inozemstvo
6 Din. na mesec. Izhaja ob petkih.

K zboru mladine v Zagorju.

Dne 8. t. m. zboruje v Zagorju narodno - socialistična mladina. To je drugi glavni zbor naše mladine, odkar je bila ustanovljena JNSM. In sicer se je vršil ustanovni zbor lansko jesen v Trbovljah. Dejstvo, da so delegati pristali na to, da se tudi mladinski zbor vrši v rudarskih revirjih, dokazuje, da naša mladinska organizacija polaga prav posebno važnost na mlado generacijo med rudarskim delavstvom, kar je tudi opravičeno, ako pomislimo, da je pri nas boj proletarijata proti kapitalizmu odvisen predvsem od stališča, ki ga zavzemajo rudarji. Zato ni vseeno, kako so rudarji organizirani. Danes pa je treba pibiti, da je baš ta najvažnejša gonilna sila v proletarskem gibanju precej desorganizirana. V predprevrtni dobi so naše rudarje begali socialni demokrati pod vodstvom Dunaja, vsled česar je bil med njimi zatrt vsak čut do svojega lastnega naroda, po prevratu pa so jih begali razni komunistični demagogi. Rezultat brezvestnega postopanja se je kmalu pokazal: polom zadnje stavke, ki mu ni primere v zgodovini proletarskega gibanja, le potrjuje našo trditev, da so rudarsko delavstvo vodili demagogi, brezvestneži, ki jim ni mar dobiti proletarijata, marveč samo njihovi lastni interesi. Če starejši nimajo več toliko odporne sile, da bi tem razmeram napravili konec, bo to nalogo morala prevzeti doraščajoča, v narodnem in socialističnem duhu vzgojena mladina. Po konsolidaciji delavskega pokreta v revirjih pa pride na vrsto konsolidacija v ostalih industrijskih panogah tako, da bo bojna fronta proletarijata kos svoji nalogi, izbojevati boljšo bodočnost. Ako gremo s tega pravičnega stališča, je treba priznati, da ima zbor v Zagorju za naše proletarsko gibanje velik pomen.

Drugi moment, ki ga hočemo naglasiti o priliki zbora v Zagorju, je ta, da se opažajo povsod razveseljivi znaki konsolidacije našega mladinskega pokreta. Tudi dnevni red zbora nam služi v dokaz, da se je naša mladina lotila z vso vnemo dela v smeri konsolidacije v organizacijah. Brez vsakega pompa se bo vršil ta II. glavni zbor narodno-socialistične mladine in obravnavala se bodo na zboru samo taka vprašanja, ki so v direktni zvezi s pokretom. Nič visokoletečih fraz, marveč le to, kar je nujno potrebno izvršiti in sicer dobro in temeljito izvršiti. V glavnem se bo razmotrivalo o organizaciji in o tisku. Postavila se bo prava podlaga za nadaljnji razvoj prepotrebni mladinskih organizacij.

Živimo v dobi, ko triumfirajo demagogi in neznačajneži, egoisti in brezvestneži. Zato je hvaležna naloga naših mladinskih organizacij, da so baš tu pričele z delom. Volitve so nam pokazale, kako se dajo stari ljudje begati, kako skačejo iz ene stranke v drugo, kako se prodajajo za frakelj žganja. Ta madež s telesa našega naroda mora izbrisati mladina. Mlada generacija ne sme več biti naprodaj, mlada generacija mora biti trdno in pravilno vzgojena, prožeta mora biti že davno prej s pravimi idejami tako, da se ji ne bo treba odločevati šele na dan bitke. In kar je glavno, voditi jo mora prepričanje. Taka mora biti vsa vzgoja v naših mladinskih organizacijah. Zato je bilo hvalevredno, da se je takoj odžagala prva gnila veja, ki se je pojavila na zdravem drevesu (Trnovo!). Kdor se je podal na pot v smeri socializma, ta mora vedeti, da je prevzel težko nalogo. Socializem nam ne sme biti le fraza, marveč ga moramo dejansko izvajati. Socializem in neznačajnost se izključujeta. Pojavi neznačajnosti se morajo v kali zadušiti.

Naša mladina je to sama uvidela in izvajala iz tega potrebne posledice. S tem je dokazala, da je na pravi poti. V svojih društvih se pridno izobražuje in pripravlja na bodoče naloge. Vzgaja se narodno, ker je predpogoj prave, srčne kulture narodnost, in socialistično ker kot zatirana in socialno zapostavljena stremi po boljšem in pravičnejšem družabnem redu, ki je zapopaden v socializmu. Nadeja se, da bo dočakala, česar njenim predhodnikom ni bilo usojeno: zarjo boljše bodočnosti. Obenem pa se tudi zaveda, da je za to potrebno vztrajno in požrtvovalno delo. V tej zavesti bo morala premostiti marsikatero oviro, ki se ji bo večkrat postavila na pot v življenju. Tako se bo vsposobila tudi za težje boje, ki jo čakajo v bodočnosti in iz njenih vrst bodo zrasli kremeniti, jekleni značaji, ki se bodo kakor železna armada borili za novi svet.

V tej želji pozdravljamo II. glavni zbor naše mladine, pozdravljamo mlade narodne socialiste!

Klerikalno-komunistična Ljubljana je padla.

Ljubljanski zaupniki neodvisne delavske stranke so imeli pretekli ponedeljek sestanek, na katerem so na predlog dr. Lemeža sklenili, da komunistični občinski svetovanci izstopijo iz Zveze delovnega ljudstva in preidejo v najstrožjo opozicijo.

Že več mesec se je govorilo, da se Zvezi delovnega ljudstva majojejo tla. Enkrat so grozili klerikalci z izstopom, drugič zopet komunisti. Sedaj so grozljivo izvršili komunisti, kakor se zatrjuje, na zahtevo centralne organizacije v Beogradu.

S tem, da se razbije Zveza delovnega ljudstva, smo računali že s tistim dnem, ko se je ustanovila. Prepričani smo bili, da je vsaka koalicija s klerikalci mrtvorojeno dete. Da se je sedaj zgodilo to, kar smo pričakovali, za nas ni prav nobena politična senzacija, ampak samo logična posledica nenaravne zveze klerikalcev in socialistov. Zvezi delovnega ljudstva so sestavili komunalni program komunisti, ali bolje rečeno bivši komunisti s Štefanovičem in Fabjančičem na čelu. Program so podpisali brez vsakega pridržka klerikalci v kostumih krščanskih socialistov že v naprej z namenom, da se ne bodo ravnali po njem. In res! Ko je bil izvoljen občinski svet, so klerikalci sneli maske krščanskega socializma in ustanovili klub Slovenske ljudske stranke. Če danes trdi dr. Lemež, da so ga v tem oziru prevarili klerikalci, ponovno dokazuje svoje politično diletantstvo, ker bi moral pač že v naprej vedeti, da se drugega tudi ni moglo zgoditi. Če hodi naivni doktor Lemež še tako zaprtih oči po svetu, bi vendar mogel spoznati nakane klerikalcev v bivšem občinskem svetu, kjer so zasledovali edini cilj, kako na račun drugih uveljaviti klerikalizem v Ljubljani.

Klerikalcem je dobrobit Ljubljane deveta briga. Klerikalci so agrarna stranka, ki potrebuje Ljubljano le v toliko, da si udobno uredi svoj glavni stan in preskrbi svojim agitatorjem topla gnezda. Klerikalci so zato predvsem reflektirali na to, da dobe na mestnem magistratu personalni referat in s tem možnost, nastavljati svoje ljudi. Komunisti so jim šli na roko. Ko so imeli klerikalci na personalije mestne občine odločilen vpliv se je pričelo nastavljanje klerikalnih agitatorjev v velikem štilu.

Druga klerikalna želja je bila, da se z mestnimi dobavami preskrbi predvsem klerikalno obrtništvo. Tudi tej

Kupujte le ZLATOROG-MILO!

kajti le v tem slučaju ste gotovi, da bo res nekaj dobrega in neškodljivega. Velika množina maščobe, obilne mehke pene in vedno enaka dobra kakovost, to so prednosti **Zlatorog-mila.** Zlatorog se dobi povsod!

njihovi želji so ugodili komunistični pajaci.

Vsem tem dobrobitnim zahtevam klerikalcev se je pridružila še važnejša zadeva, ki je ta, da so klerikalci pričeli sistematično rušiti napredne kulturne ustanove. Napredni marksisti so jim pomagali in tako so nastale afere s sokolskim Taborom, z Mestnim licejem, s katoliškim shodom itd.

Zveza delovnega ljudstva je imela zelo široka usta, kadar se je govorilo o komunalnih socialnih ustanovah. Vendar ničesar drugega kot — široka usta. Komunisti niso bili zmožni, izvesti socialnih ustanov toliko manj, ker so jih poskušali izvajati v družbi klerikalnih advokatov. Akoravno ni bilo gospoda Ogrina v občinskem svetu, so vendarle Ogrinovi odločevali po navodilih glavnega stana SLS. Zaključek vseh komunističnih prizadevanj za socialne reforme je bil zato enak ničli. Žalostno je to, da so bili s sabotiranjem socialnega dela zapravljeni lepi stotisočaki dinarjev mestnega denarja. V čegavo korist, bo pokazala šele bodočnost, ko bo mogoče dobiti vpogled v mestno knjigovodstvo.

Zveza delovnega ljudstva je obetala, da zgradi elektrarno, klavnico, pogrebni zavod, šole itd. In kaj je napravila? Edinole mestno kopališče, ki pa že danes ne odgovarja zahtevam modernega mesta, drugega prav nič! Kar tako tja v en dan se je pa napravilo milijonske vsote, da je danes mestna občina v občutni gospodarski krizi. Ogromni davki — mestne blagajne prazne, to je slika bratskega klerikalno-komunističnega objetja.

Komunisti, oziroma dr. Lemež sedaj zatrjuje, da se vsakdo lahko zmoti. Tako je tudi on napravil pogreško, da je hodil po kolenih za ljubljanskim škofom. Prav ima gospod Lemež. Toda: gotove politične pogreške se oprostite, druge pa zopet ne. Mislimo, da bo doktor Lemež pri svojih pristaših zelo težko našel oprosteno za svoje politične pajacade. S svojo zvezo s klerikalci se je pokazal absolutno nezmožnega, da bi vodil proletarijat.

Župan ima sedaj kaj pičlo večino za seboj. Danes ali jutri bo moral odstopiti. Imenovan bo vladni komisar, da izvede nove volitve. Ljubljana bo znova stopila na volišče. Mislimo, da je dovolj preizkušen in politične uvidnosti, da se nikdar ne bo več ponovil slučaj, da bi na mestnem magistratu odločevali politični avanturisti in gospodarski diletantje. Poskrbeli bomo po svojih močeh, da dobi v bodoče Ljubljana tak občinski zastop, ki bo odgovarjal važnosti sedanega časa in pravično zastopal interese prebivalstva!

Politične vesti.

Favoriziranje demokratske banke.

Minister za socialno politiko, dr. Peleš, se je moral zadnji čas večkrat zagovarjati, da se v njegovem resoru nič ne dela. Zagovori so bili zelo slabi. Dr. Peleš je namreč res grobokop ministrstva za socialno politiko.

Zanimivo iz zagovorov ministra je pa vendarle to-le: Za prehrano pasiv-

nih krajev se je dovoljevalo razne kredite. Demokrati so vedno trdili, da ni stranke, ki bi več napravila za prehrano pasivnih krajev. Vodili so jo pri tem baje le idealni nagibi: pomagati lačnim in ubogim. Stvar pa vendarle ni tako rožnata za demokrate in za njihovega tedanjega ministra dr. Žerjava, kot se piše. Minister dr. Peleš je odkril aferico, ki jo je razložil javnosti z besedami:

»Okrožna konsumna zveza v Mostaru je imela dobiti pri Narodni banki v svrhu prehrane naknadni kredit v znesku 6 milijonov dinarjev. Zveza je izročila ministrstvu za socialno politiko menico z žirom Zadržne gospodarske banke v Sarajevu in ministrstvo jo je eskontiralo. Sprejete valute pa ni nakazalo akceptantu, marveč preko Slavenske banke — Hrvatsko - Slavonskemu gospodarskemu društvu. Konsumna zveza in njen žirant sta se napram meni pritožila in zahtevala, da se ju osvobodi te menice.«

Denarna manipulacija se je izvršila na korist Slavenske banke, pri kateri je JDS zainteresirana. Ravno vsled te manipulacije pa je bila oškodovana Hercegovina, kateri je bila namenjena pomoč v času prehranjevalne krize.

Kakor je poročal »Slovenec« od 5. decembra bodo v tej zadevi vložene od vladnih in opozicijskih posl. klubov interpelacije, da vlada izjavl. kaj je ukrenila dosedaj, da se po temeljiti preiskavi eruirani krivci posade na zatožno klop. Taka interpelacija, zatrjuje slovenčev poročevalec, je tembolj potrebna, ker so se v Beogradu že pojavili ljudje, ki delajo z vso silo na to, da se stvar prikrije. Med drugimi je prišel v Beograd sam predsednik Hrvatsko - slavonskega gospodarskega društva, bivši demokratski minister dr. Franjo Poljak, ki je že obletel vsa ministrstva. Tudi prihod predsednika Slavenske banke Avgusta Praprotnika, preko katere banke se je ta manipulacija zvršila, je v zvezi s to zadevo. V Beogradu se je zato mudil tudi znani ljubljanski odvetnik - radikal in povsod izjavljaj, da namerava dr. Žerjav s svojimi pristaši prestopiti v radikalno stranko. Ne da bi se bilo treba zaenkrat podrobneje pečati s temi izjavami ljubljanskega radikala, ki je igral vidno vlogo pri pogajanjih med dr. Sušteršičem in radikali, ko je šlo za podporiranje »Ljudskega dnevnika« iz dispozijskega fonda, jih je vendar zanimivo priobčiti, ker dokazujejo, na kak način se skuša na radikale vplivati, da bi prikrili to novo demokratsko afero. Poleg naštetih so na delu še drugi vplivni aktivni in neaktivni politiki, in advokati. V interesu javne morale pa je, da se ta afero ne zataša, kakor so se že druge afere.

To prinašamo kot kronisti brez vsakega komentarja.

Zborovanje radikalov v Sp. Šiški.

Pretekli petek so imeli radikalci pri Reininghausu v Sp. Šiški ustanovno zborovanje, ki ga je vodil žel. nadzornik Zemlja. Prisotnih je bilo nad polovico pristašev drugih strank, eni iz radovednosti, drugi pa vsled bojzani pred terorjem. Bivši komunist Dežman, ki je znan kot »aprovizator« izza avstrijskih

časov je nastopil kot glavni govornik; hvalil je radikalno državno upravo in socialni čut radikalcev do delavstva. Odgovarjal mu je zelo uspešno tov. obč. svetovalec Podbevšek, ki je dokazoval, da dejanja radikalcev niso v skladu z njihovimi besedami. Predsedujoči Zemlja mu je hotel vzeti besedo, kar pa zborovalci niso dopustili. Tudi besed ministra n. r., Zupaniča, se niso strašili. Končno so izvolili odbor kraj. org., ki mu načeljuje sam Zupanič. Sigurno v Šiški niso mogli dobiti primerne predsednika.

Francosko posojilo.

Že v zadnji številki smo omenili francosko posojilo naši državi v višini 300 milijonov francoskih frankov. Parlament, oziroma vladna večina je ta načrt finančnega ministra sprejela. Finančni minister, oziroma ministrski svet (da je lepše) določi garancije za to posojilo sam — kaj neki to ljudskim zastopnikom mar! Istotako določi ministrski svet sam, kaj se bo za ta denar nabavilo — seveda v Franciji; tudi to ljudstvu prav nič mar! Pa naj še kdo reče, da nima ljudstvo kontrole, kako se dela z državnim denarjem, kaj se nabavlja za posojilo, ki ga bo ljudstvo moralo vračati! Ljudska volja pride pri nas vedno do izraza! — O, ta naš parlament je res pravi unikum. Demokratičen na vse pretege!

Socialni demokrati

se oficijelno izrekajo za centralizem. Njihovo glasilo »Socijalist« namreč trdi, da je avtonomija nemogoča. Saj vemo zakaj! — Gospodje so pri centralističnih koritih, ki pa so decentralizirana, tako, da vsak izvoljenec pri svojem koritu lahko dela kar hoče. — Prepričani smo, da se bo tudi socialnodemokratska stranka pri prihodnjih volitvah še bolj decentralizirala in da bodo ti socijalisti vendar enkrat spoznali, kam jih tirajo njihovi podkupljeni in obogateli voditelji.

Streljanje je prenehalo.

Iz vseh kanonov so demokrati do predkratkega časa bombardirali sedanjí režim. Vsi listi so stali v grozoviti ofenzivi. Širokoustili so se za samoupravo — toliko da se niso priključili avtonomistom. In kakor bi odrezal — ponehalo je vse. Danes so druge razmere — in druge »šance«. Postali so zaradi tega zopet strogi centralisti. In njihovi voditelji klečepazuje pred Pašičem in mu ližejo pete. Tako se izpreminjajo časi, demokrati pa z njimi!

Dvanajstine.

Proračun za leto 1923/24 je padel v vodo in ga ne bo mogoče pravočasno izglasovati. Zato bo vlada predlagala zopet blažene dvanajstine. O, jerum, jerum!

Poparjeni ljubljanski klerikalci.

Klerikalce neizrečeno boli da so jih zapustili komunisti v ljubljanskem občinskem svetu. Nikakor jim ne gre v račun, da bi že sedaj zapustili mestni magistrat. Da se vsaj še nekaj tednov obdrže, poskušajo na vse mogoče načine fingirati dr. Peričovo večino. Tako sedaj trdijo, da ima SLS 16 obč. svetovalcev, dr. Perič 10 in komunisti 10 obč. svetovalcev. To pa ni res. V resnici imajo komunisti dvanajst obč. svetovalcev in socialni demokrati osem. Dr. Perič ima potemtakem, (če se njegov glas odšteje) v občinskem svetu 23 glasov, opozicija pa 25. Poleg tega je še upoštevati, da tudi v dr. Peričevi skupini ni vse tako v redu, kot bi kdo mislil. Tudi iz njegovega gnezda še lahko kdo odrfči. Več kot gotovo je, da dr. Perič ne razpolaga z večino v občinskem svetu in da bi bila njegova dolžnost, da odstopi. Če se še naprej hoče vzdrževati na svojem mestu, potem ima gotovo posebne namene. Izvršiti hoče pač še nekaj zadnjih nalogov. klerikalne stranke. Samo, če bo držalo. Menimo, da ne! Z občinsko sejo se ne bo moglo posebno dolgo odlašati!

Svetovni pregled.

NEMČIJA.

Za državnega kancelarja je bil imenovan dr. Marx. Vse druge ministre so povečini vzeli iz Stresemannovega kabineta. Med temi je tudi Stresemann sam. Vse to pa na celi stvari ni nič izpremenilo. Tudi ta vlada se ne bo mogla držati, dasi kaže voljo do dela.

Marx ima namen takoj predložiti zbornici več novih zakonov, med temi tudi zakon o novih davkih, od katerih bi se nekateri morali plačevati v zlatu. —

Nemški nacionalisti zahtevajo, da se razpusti parlament in izvrše nove volitve. To se bo tudi najbrže zgodilo. Toda te volitve bodo kočljive in utegnejo prinesiti razočaranje. Komunisti so vstrajno na delu.

V Monakovem so se vršile te dni velike demonstracije proti državni brambi. Uprizorili so jih nemški nacionalisti. Policijski aparat je precej dobro deloval.

Nemci ne priznavajo obveznosti za razne dobave naši državi. To so naznanili v oficijelni noti.

Francozi hočejo vpostaviti železniški promet v Porurju in je že baje sklenjen sporazum z Nemčijo.

Nemška marka se je ustalila.

ITALIJA.

V zasedenem ozemlju je opažati močno gibanje vojaških čet proti naši meji. Prihajajo pešci, topništvo in razne tehnične čete; celo nekaj tankov so privlekli. — Znak, da se bliža rešitev reškega vprašanja h koncu. Italijani si mislijo, da bo šlo na ta način najbolje, in bi bilo tudi stališče naši vladi tako olajšano.

Poročila z dežele.

Novo mesto. V zadnji številki »Nove Prave« ste v članku »Dvojna morala« omenili zahtevo »Jutra« v številki 277, da polože mandate vsi oni občinski svetovalci demokratske stranke, ki so se izneverili in prešli k radikalom in ste dali »Jutru« popolnoma prav. Tudi pri nas se strinjamo s tem, da ima »Jutro« prav, kakor se dalje strinjamo z Vašim stališčem, da naj velja enaka dolžnost za vse. Omenili ste slučaj Janka Strnada kot vzgled, da se ravno demokratska stranka ne drži tega stališča pri uskokih iz drugih strank, ki so se pridružili demokratom. Klasičen vzgled za to dvojno moralo demokratske stranke Vam nudimo tudi lahko mi: Pri zadnjih občinskih volitvah v Novem mestu je stal na listi Uradniške skupine kot prvi gospod vladni svetnik profesor Ferdo Seidl in bil tudi na podlagi te liste izvoljen. Mož — demokrat in uradnik — je že pri volitvi novega župana zapustil vse svoje stanovske tovariše, uskočil na nasprotno stran in ostal na tej strani vse do konca. Dolžnost političnega poštenja ni prav nič motila ne njega, ne »Jutro«, niti cele poštene demokratske stranke, ker je svoj priti-hotapljeni mandat obdržal, dokler ni bil občinski svet razpuščen, kar se je zgodilo šele po dveh letih. Ta gospod bi kot demokrat in zlasti še, ker je akademik, moral čutiti sunek pod nos, katerega mu je zadalo njegovo »Jutro«, če bi se sploh zavedel pojma političnega poštenja. A tudi oni demokratje in zlasti taki z akademsko izobrazbo, ki so namenjeni pri novi občinski volitvi oddati svoj glas za Gospodarsko stranko (skupino demokratske in samostojne kmetске) naj premislijo, da udarijo celo po »Jutrovih« nazorih po svoji osebni časti, če glasujejo za listo, na kateri se nahaja gori imeinovani gospod, ter da bi se jim potem po vsi pravici očitala dvojna morala, ker bi s tem svojim činom odbravali uskoštvo imenovanega gospoda. Tudi stanovska zavednost bi pri javnih nameščencih morala imeti več besede. Potreba častnega razsodišča za slučaj presedlanja je tudi pri nas očita vendar članskih mest v takem razsodišču bi ne mogli priznati »Jutrovcem«, ki niso doslej še nikdar grajali uskoka, ki je prišel k njim z mandatom, torej tudi niso zanesljivi.

Maribor. (Mariborske železniške delavnice.) Zadnji čas se precej piše, še več pa govori o delavnicah bivše južne železnice v Mariboru. Saj je to največje in gotovo najbolj urejeno podjetje te vrste v naši državi. Zato ne bo odveč, če izpregovorimo malo več o razmerah, ki vladajo v teh delavnicah.

Nedavno si je ogledal delavnice sam železniški minister. Ker do sedaj nismo bili navajeni, da bi hodili ministri po delavnicah in ker se pri nas povsod vođa in sumniči, seveda raje kaj slabega,

nego dobrega, zato je naravno, da se je ministrov obisk tolmačil po svoje. Ni še odnesel iz Maribora peta, že je spravljen senzacije željni internacionalist Bahun v občinskem svetu mariborskem v ospredje vprašanje o premestitvi železniških delavnic, češ, da hoče delavnice premestiti sam minister. Seveda so častiti občinski svetniki nasedli Bahunu in protestirali. Pri nas so ljudje takoj pripravljeni k protestom. Demokrati, katerim je delavstvo silno pri srcu — pa le ob volitvah — tudi niso marali zaostati za svojimi zavezniki internacionalci. Zato je prineslo njihovo glasilo »Tabor«, celo plamteč uvodnik o premestitvi delavnic. Čez dober teden pa se je pokazalo, da o kaki premestitvi ni bilo niti govora. Minister je celo dal nalog, naj se proučava razširjenje delavnic in se napravijo tozadevni načrti.

Kljub raznim za delavstvo in uradništvu ne posebno prijetnim in veselim pojavom pri novi železniški upravi, jo smatramo vendar za toliko uvidevno in razumno, da smo uverjeni, da ni bilo misli, še manj pa govora o premestitvi mariborskih železniških delavnic. Saj to ni nikaka loretanska cervkiva in takih angeličkov tudi ni več, da bi kar vse skupaj prenesli! Ravno nasprotno! Železniški upravi, kakor tudi državi mora biti mnogo na tem, da se ta važna postojanka še izpopolni in razširi, ker je to v njenem lastnem interesu. **Prav tako je pa tudi ne samo v našem narodnem, ampak tudi v državnem interesu, da se razmere, ki so vladale do sedaj v tem podjetju in ki vladajo še sedaj, temeljito izpremene.**

Preobširno bi bilo, da bi omenjali vse razmere podrobno. Za danes pribijemo samo dejstvo, da vladajo za naše domače delavstvo sedaj, ko je preteklo že pet let po preobratu v svobodni nacionalni državi prav take razmere, kakor so vladale za časa Avstrije in vsegamogočne nemške internacionale. Domačini, narodu in državi udani, se pritiskajo ob zid, razni nemški gospodje in predelavci, pa imajo glavno besedo prav tako, kakor so jo imeli nekdanj. In prav lepo število teh gospodov in delavcev ni ne po rodu, še manj pa po duhu naših in so nekateri celo tuji pripadniki. Zato se pa pogosto dogajajo stvari, da človek kar ostrmi. Ni še končana ena umazana in sumljiva afera, že pride druga še večja in bolj umazana na vrsto. Delovodja Braunitzer je skušal pri belem dnevu in očito iz delavnice iztihotapiti za okroglo 8000 D. bakrenih plošč. V to afero je seveda vpletel tudi njemu podložno delavstvo, da so morali posamezniki z njim vred v ječo. Zadeva še ni končana in že se je pojavila druga še večja in grša: Našlo se je 355 komadov plinskih cevi, katere sta hotela tudi po nenavadnih in sumljivih potih nekam dirigirati inženjer Unger in njegov namestnik Gašper. Same cevi so vredne do 200 tisoč dinarjev. Na ceveh je delalo delavstvo večinoma v čezurnem delu, kar je stalo upravo — kakor se govori — nad 500.000 Din. Dokazi so tako jasni, da se je hotelo na nepošten način manipulirati s to stvarjo in vendar — se skuša na vse načine na mero-dajnih mestih cela smrdljiva afera potlačiti. Zakaž? **Zato, ker so pri njej prizadeji višji gospodje, zagrizeni Nemci, ne pa slovensko delavstvo.** Oba osumljenca: Unger in Gašper sta še vedno na prostem in opravljata svojo službo. Ko se je pa pred dobrim letom dokazala tatvina slovenskemu delavcu v vrednosti 3 dinarjev, je bil brez usmiljenja vržen na cesto, čeprav je bil oče petih otrok. Pomagala ni nobena beseda in prošnja.

Državna uprava bo imela mnogo posla, predno bo izčistila ta Avgijev hlev. Priznati ji moramo, da se trudi in poskuša. Pač pa so razne moči proti našemu delavstvu in življu neutrudno na delu. Pogosto se kaže na Ljubljano. Zagrizeni predstavniki nemštva skušajo izkoristiti tudi politično situacijo v svojo korist in proti Slovincem. Silijo v radikalno stranko. Merodajne kroge svarimo o pravem času, da naj bodo skrajno previdni in da naj ne nasedajo slepo informacijam, ki jih dobivajo od onih strani, ki se potegujejo za te in take ljudi. Njim je dobrobit železniške uprave in naše države postranska zadeva. Mislijo samo nase.

Temu vprašanju in razmeram v delavnicah bivše južne železnice hočemo posvečati vso pozornost in brezobzirno razkrinkavati vse nerednosti. To podjetje mora prosperovati in služiti v okrepitev našega domačega življa, ki je važen steber naše države, ne pa tujcem v njihove lastne samopašne namene.

Iz stranke.

Cehoslovaška narodno - socijalistična stranka v avstrijski republiki ima 8. in 9. t. m. svoj glavni zbor, združen s 25 letnim jubilejem stranke. Povabilo je dobilo od bratske stranke tudi načelstvo NSS, a se žal z ozirom na glavni zbor mladine in sejo osrednjega izvrševalnega odbora NSS, ki se vršita v istih dneh, to je 8. in 9. t. m. ni moglo potom zastopstva odzvati vabilu, zato je poslalo na Dunaj sledeči pismen pozdrav:

»Dragi bratje! — Podpisano načelstvo potrjuje prejem Vašega cenj. vabila z dne 27. novembra, s katerim nas vabite na strankino zborovanje dne 8. in 9. t. m. ter se Vam za to najiskreneje zahvaljuje. Le žal, da se zborovanja ne bomo mogli udeležiti, ker se vrši 8. t. m. glavni zbor naše mladine, dne 9. t. m. pa seja osrednjega izvrševalnega odbora stranke. Radi tega nam dovolite, da tem potom pozdravimo Vaš zbor in da se istočasno klanjamo pred Vašim delom, ki ste ga izvršili tekom 25 letnega obstoja stranke. Razumevamo popolnoma položaj, v katerem se nahajate v avstrijski republiki, odrezani od svojega naroda po državnih mejah. Zato tembolj občudujemo Vaše vstrajno delovanje za narod in socializem. Naslanjaje se na iste principe si bomo Vas jemali vedno za vzor požrtvovalnih delavcev za vzvišeno socijalistično idejo in bomo stremeli za tem, da se v bodoče še bolj kot dosedaj medsebojno podpiramo in sporazumevamo, da bomo tem lažje dosegli naš skupni cilj. — Sprejmite, dragi bratje, z našimi čestitkami k Vašemu 25 letnemu jubileju najpri-srčnejše pozdrave jugoslovanskih narodnih socijalistov.« — Ljubljana, 4. decembra 1923. — Za načelstvo: Ivan Deržič, načelnik. — Ivan Tavčar, tajnik.

Seja izvrševalnega odbora NSS. Načelstvo NSS sklicuje za nedeljo, 9. decembra 1923 ob 10. uri dopoldne v spodnjih društvenih prostorih Narodnega doma v Ljubljani sejo osrednjega izvrševalnega odbora NSS. Dnevni red: 1. Poročilo predsedstva o situaciji. 2. Poročilo ustavnega odseka. 3. Socialno zavarovanje. 4. Naše stališče k novemu zakonu o obč. samoupravah. 5. Strankina organizacija. 6. Slučajnosti.

Krajevna organizacija NSS za Poljanski okraj vabi na sestanek, ki se bo vršil v torek, dne 11. decembra t. l. ob 8. uri zvečer v društvenih prostorih (Streliška ulica št. 24). Dnevni red: 1. Splošni politični položaj in naša stranka. 2. Komunalna politika. 3. Slučajnosti.

Krajevna organizacija NSS za Dvorski okraj priredi v soboto, 15. decembra ob 8. uri zvečer v prostorih gostilne pri »Mraku« na Rimski cesti družabni večer. Vabimo na prireditev vse naše ljubljanske krajevne organizacije.

Občni zbor krajevne organizacije NSS v Mariboru. Podpisani odbor sklicuje za soboto, dne 15. decembra ob 8. uri zvečer občni zbor kraj. organizacije v dvorani gostilne Orovič. Dnevni red: 1. Poročilo predsednika. 2. Poročilo tajnika. 3. Poročilo blagajnika. 4. Poročilo nadzorstva. 5. Volitev novega odbora. 6. Slučajnosti. Na občni zbor imajo pristop samo oni tovariši, ki se lahko izkažejo z novimi članskimi izkaznicami, ki se dobe pri tov. Žnuderlu (gostilna Zrinjski, Frankopanova ulica 11). Za odbor kraj. organizacije: Anton Brandner, l. r. predsednik, Konrad Žnuderl, l. r. tajnik.

Strokovni vestnik.

Živeli Nemci!

Ne bo preteklo mnogo časa, pa bomo primorani ob slavnostnih trenutkih rabiti za izražanje svojih »čustev« tudi gornji klic, ker bo to zahtevala naša beograjska vlada, kateri so Nemci tako pri srcu. In tudi bo kmalu prišlo do tega, da bomo Slovenci zopet postali sužnji in bomo zopet imeli čast, da bomo hlapčevali kot smo svojčas. Vsak dan bolj raste Nemcem greben in vsak dan so ošabnejši. Po prevratu so se poskrili kot miši v luknjo in se niso upali z glavo na dan. Danes visoko dvigajo svoj

glas in že vihte svoj stari bič z vso silo po naših plečih. Te udarce čuti najbolj naš slovenski delavec. Kjerkoli se nahaja kak nemški ravnatelj, čutijo naši delavci njegovo pest. In zakaj ne bi?! Saj Nemec ostane Nemec, pa če je v Nemčiji ali Jugoslaviji! Svojo pozicijo si je znal utrditi in tako lahko nemoteno gospodarji, saj ima vso zaslobo v »jugoslovanski« vladil!

Ko smo napisali klic »Živeli Nemci«, smo imeli v mislih naselbino »Deutsch-Reicha« na Polzeli v Wildjevi tovarni. Tam gospodari neomejena samovolja raznih bivših k. u. k. Obernemcev. Ti gospodje vihte nad slovenskim delavcem prav pridno bič, ki ga jim pomaga spletati beograjska vlada. Da pojasnimo, zakaj lahko to trdimo, moramo danes ponovno izpregovoriti o onem žalostnem slučaju, ko sta bila odpuščena dva Slovence, ker sta Slovenca in ker so tako hoteli Nemci — tujci. Beograjsko ministrstvo, na katerega je šla pritožba, je sedaj potrdilo sklep Nemcev, in s tem dokumentiralo, da bo odslej vedno in povsod pomagalo Nemcem pri odpuščanju Slovencev in pri nameščanju Nemcev — tujcev. Na eni strani pomaga ministrstvo Nemcem pri odpuščanju domačinov, na drugi strani jih favorizira pri nameščanju od njih priporočenih tujcev. Slovenski delavec! Zopet so se vrnil časi nekdanjih k. u. k. metod, o katerih smo menili, da se ne povrnejo nikdar več. Nas je sram početja beograjske vlade, ki smo jo smatrali za narodno! Prepričani smo, da je to lahko mogoče samo pri nas. V Italiji gospodari Mussolini drugače in se našim bratom godi vse drugače. V Avstriji tudi ne cveto rožice našim bratom Korošcem.

Slovenski delavec! Zavedaj se položaja, v katerem živiš, in dvigni svoj glas! Pridi med bojevnike za narodne in socialne pravice. Pristopi k narodno-socialni strokovni zvezi, ki edina vodi boj proti nasilju Nemcev in njihovih podreptnikov. Strinimo se v eno bojno kolo in pomagajmo si sami! Slovenski delavec, ne pusti, da bi te kdo zaslužil, še najmanj pa tujec, na tvoji rodni grudi!

Polzela. V soboto, 8. t. m. se vrši ob 3. uri popoldne protestni shod NSSZ v gostilni Jelen. Na dnevnem redu je položaj delavstva in ukinitve ministrstva za socialno politiko ter razmere v tovarni Wildi. Tovariši! Naj nihče ne manjka! Vsi na shod!

Maribor. Tukajšnja podružnica narodno-socialne strokovne zveze je imela v zadnjem času več članskih sestankov, na katerih se je sklenilo, da prične podružnica z novim delom. Mnogo tovarišev je obljubilo, da zastavijo vse svoje sile in pomagajo podružnici do uspešnega delovanja, ki bo le v prid zatiranemu slovenskemu delavcu. Tukajšnje delavstvo je do skrajnosti zbegano. Zaslupljeno je bilo po internacionalnih frazerijah in pravi blagoslov internacionalizma čuti, ko je odpuščen drug za drugim zato, da zasede njegovo mesto kak bratec iz »Reicha«. Narodno zavedno delavstvo mora priti do prepričanja, da moramo zahtevati predvsem zaposlitev domačinov in da moramo to našo zahtevo tudi uveljaviti. Zato pa je treba, da nastopamo složno vsi za zahteve, ki se tičejo nas vseh. Internacionalna vas spravlja ob kruh, da ga dobe tujci, komunisti uganjajo demagogijo prve vrste. Preostaja vam edino resna in trezna strokovna organizacija NSSZ, podružnica v Mariboru, Grajski trg 1.

Biskupsky v Kočevju je mož svoje sorte. Je tujec, pred katerim se tresejo vsi domačini in je mož, ki se trese pred poštnim delavstvom, tako da se je radi tega zabarikadiriral v svoj dvorec in si ne upa niti o belem dnevu na cesto. Zakaj? Mari se boji razbojnikov? O ne! Pravijo, da vidi vsakdo, ki nima čiste vesti, povsod strahove; in pravijo, da tudi Biskupsky vidi strahove, da pa se ne ve povsem sigurno, kako vest ima, oziroma, če jo sploh ima. Mi vemo samo eno. Ta Biskupsky je strl »komunizem«, ki ga ni bilo. Ta Biskupsky je onesrečil nešteto družin. Ta Biskupsky je v najhujšem vremenu deložiral delavske družine. Ta Biskupsky odpušča poštene domačine. Ta Biskupsky ima zveze, ki segajo daleč in se mu torej ni ničesar bati. Skratka: Ta Biskupsky je tak mož na svojem mestu, da ga črtijo vsi delavci celega Kočevja in še daleč, daleč naokrog. Zato pa tudi mi zahtevamo: Ta Biskupsky mora iz Kočevja, posebno še, ker je tujec in ni nenadomestljiv. Sramotno za nas Slovence, da ne bi imeli v svoji sredi slovenskega rudniškega obratovodje in da moramo trpeti na tako važnem mestu tujca, o kate-

rem govore, da je Slovan (kar pa opravičeno dvomimo), pa tako brutalno nastopa napram Slovence-domačinom, protežira pa Nemce.

Narodno-socialna strokovna zveza je že enkrat podvzela vse korake za zboljšanje položaja rudarjev v Kočevju, prosimo jo, naj podvzame tudi najenergičnejše korake, da se Biskupsky odstrani. — Proč z nasilnikom! — Rudar.

Mladinski vestnik.

Glavni zbor narodno-socialistične mladine v Zagorju ob Savi. V soboto (na praznik), dne 8. decembra od 10. uri dopoldne se otvori v prostorih restavracije in kavarne Müller v Zagorju II. glavni zbor jugoslovenske nar. socialistične mladine s sledečim dnevnim redom: 1. Otvoritev in konstituiranje zbora. 2. Poročilo predsednika. 3. Poročilo tajnika in blagajnika. 4. Poročilo nadzorstva. 5. Volitev osrednjega izvrševalnega odbora. 6. Naš tisk. 7. Naše finance. 8. Sprememba organizacijskega reda. 9. Predlogi. — Po glavnem zboru se vrši ob 19. uri družabni večer. — Na predvečer zbora, v petek, dne 7. decembra se vrši ob 6. uri zvečer v društvenem lokalu »Bratstva« v Zagorju seja zastopstva mladine. Dnevni red: Pretres o došlih predlogih in sestava kandidatne liste za osrednji izvrševalni odbor JNSM. — Delegati prihajajo in odhajajo dne 8. decembra v smislu razposlane okrožnice po sledečem redu: Smer Maribor-Zagorje: Odhod iz Maribora ob 5.25 zjutraj, prihod v Zagorje ob 9.04 dopoldne. Smer Ljubljana-Zagorje: Odhod iz Ljubljane ob 8. uri zjutraj, prihod v Zagorje ob 9.10 dopoldne. **Odhod iz Zagorja:** Proti Mariboru ob 12.53 popoldni, proti Ljubljani ob 2.26 popoldni. Prosimo vse delegate, da se drže tega reda na železnici.

»Bratstvo« v Mariboru sklicuje za nedeljo, 16. decembra ob 10. uri dopoldne članski sestanek v restavraciji pri Oroviču.

Družabni večer priredil »Bratstvo« v Mariboru v nedeljo, 16. decembra ob 7. uri zvečer pri Oroviču. Sodeluje tamburaški zbor.

Ganglov večer »Bratstva« v Ljubljani, ki se je vršil preteklo nedeljo, je lepo uspel. Večer je otvoril tamburaški zbor, na kar je brat predsednik imel kratko predavanje o življenju in delovanju pisatelja Engelberta Gangla. Med drugim je naglašal, da bo dramatični odsek »Bratstva« večkrat prirejal take literarne večere, da potom njih seznanimo našo mladino z literaturo in omogoči ukaželjnim, da si izpopolnijo svoje znanje. Z ozirom na pisateljevo 50 letnico in z ozirom na njegove mladinske ter s socialno snovjo prežete spise, ki odgovarjajo našemu programu, se je sklenilo otvoriti literarne večere s pisateljem E. Ganglom, ki je s svojimi literarnimi deli dal mnogo svojemu narodu, zlasti pa mladi generaciji. Po predavanju so se recitirale Ganglove pesmi iz knjige »Iz luči in teme«, za tem pa se je uprizorila Ganglova drama »Dva svetova«, ki je istotako dobro uspela, ker so bile vloge zelo dobro porazdeljene. Glavna zasluga gre gospoj Juvanovi, ki je pripravila in vodila ves večer. Njeni vztrajnosti in požrtvovalnosti se imamo zahvaliti, da je prvi literarni večer končal s popolnim uspehom, kar tembolj lahko pričakujemo od sledečih slinčnih prireditev.

Tedenske novice.

Našim čitateljem - somišljenikom! — Oglasil za božično številko naj se nam pošljejo do 17. decembra. Novoletne oglase pa prosimo do 20. decembra. Vsak naš somišljenik naj gleda in stremi za tem, da dobimo čim največ oglasov. To pa zlasti iz trgovskih in obrtniških krogov. Za novo leto smo določili enotno velikost oglasov 4 cm visoke enostolpne in tudi enotne cene po 20 Din za oglas.

Poziv na naročbo! — Vsak somišljenik naj prevzame to nalogo, da bo našemu listu za novo letno darilo pridobil vsaj dva nova naročnika, ki naj naročilo lastno-ročno podpišeta. Zadostuje listek papirja. Na ta način nam bo povečanje lista omogočeno! — Stare naročnike pa prosimo, da poravnajo ob novem letu eventualne zastonke in pa naročnino za naprej!

Grozovite povodnji. — Sneg, ki je pri nas zapadel povprečno do pol metra, po hribih so bili seveda zameti velikanski, se je vsled gorkega južnega vremena pričel hitro topiti. Celo na planinah se je tajal sneg tako, kakor v poznih spomladih. Poleg tega pa je teden dni skoro nepretrgoma močno deževalo. Naravno, da se je nena-

doma nabralo velikanske množine vode. Hudourniki so se odprli in drveli v nižave, potoki so narasli, napolnili in prestopili svoje struge. Voda je rasla od ure do ure. Reke so se izpremenile v veletoke. Strašan pogled na drvečo vodo, ki trga kar ji je na poti in jemlje s seboj, kar doseže, pustoši polja in travnike, da celo človeška domovja, ceste in železnice. Takih poplavin ne pomnijo niti stari ljudje. Neprecenljiva je škoda, ki jo je napravila ta katastrofa v naši državi. Pa ne samo pri nas, tudi drugod. Tudi človeških žrtev je bilo jako veliko, kakor se čuje od vseh strani Evrope. Posebno veliko pa je voda odnesla živine in razne kreme. Katastrofalna poplava je bila v Zagrebu. Pri nas so bili nekateri kraji popolnoma odrezani od ostalega sveta.

Narodno-socialna tiskovna zadruga je imela svoj izredni občni zbor dne 26. novembra t. l. Izpopolnilo se je načelstvo in izpremenil naslov v: »Zadruga knjigarna r. z. z o. z. v Ljubljani«.

Sprejete so bile še nekatere spremembe pravil. Zadržni delež se je zvišal na Din 25.—

Uradne ure so določene na vsak četrtek od 17. do 18. ure in sicer začasno v prostorih Nar. soc. strok. zveze v Narodnem domu.

Desetdinarski bankovci izdaje iz leta 1919 (kovač) se sprejemajo pri vseh državnih blagajnah samo do 1. februarja 1924. Od 1. do 9. februarja bodo zamudniki ta denar še lahko zamenjali pri »Narodni banki« in njenih podružnicah. Od 9. februarja do 10. junija 1924 pa jih bo mogoče zamenjati samo še pri »Narodni banki« v Beogradu. — Zato proč s tem denarjem pravočasno! — Ta opomin je sicer za proletarca, našega uradnika, ki je že vsakega prvega popoldne »suh« in pa za drugo delavstvo povsem odveč, — pa vseeno je dobro za vsak slučaj to vedeti.

Kredit za dozidavo parlamenta v Beogradu je dovoljen in znaša 30 milijonov dinarjev. — Pa pravijo ljudje, da ne gre!

Bivši general Wrangel, ki je dobil zavetišče v naši državi, ima tudi svojo »državno« zakladnico. Njegovo — rusko — zlato, ki je shranjeno v Kotoru, bodo v kratkem prepeljali v Beograd in ga deponirali v Jugoslovenski banki. — Zanimivo bi res bilo vedeti, čegava lastnina je pravzaprav to zlato in kako je pasiralo naše finančne granice, koliko je Wrangel plačal uvozne carine, oziroma po čegavem nalogu se je dovolil prost uvoz. Tudi bi se logu se je dovolil prost uvoz. Tudi bi se dalo preiskovati in razmišljati o konfiskaciji tega zlata, ker je mogoče dvomljive provenijence, in tako kriti stroške, ki jih je imela naša država z oskrbovanjem Wrangelovih ljudi — Wrangelove armade, o katerih se je vedno pisalo in trdilo, kako so ubogi. Dajte, dajte se zanimati za to, gospodje poslanci, ker zlato kaj rado izgine!

Italijanski oficirji so že tu! V Beogradu namreč, kjer se bodo baje učili srbskega jezika. Kdo ugame, čemu?

Razvrstitev uradnikov po novem zakonu. To čitamo dan za dnem. Enkrat je razvrstitev skoro gotova, drugič da je že razvrščanje gotovo. Izvedeli so se že tudi detajli itd. itd. Sedaj pa se zopet z razvrstitvijo na novo pričnja, tako je naznanil predsednik skupščine Jovanović 30. t. m. Na jasnem si še niso, kdo naj bi razvrstitev, oziroma dotično naredbo izdelal: ali poseben odbor, ki bi ga izvolila skupščina, ali pa finančni odbor. — Vse to kaže, kako se ubogo uradništvo vleče za nos, namesto da bi se mu takoj priskočilo na pomoč s povišanjem sedanjih draginjskih doklad, kar bi bilo vendar čisto enostavno, saj je zato 200 milijonov na razpolago. Potem pa razvrščajte magari še celo leto! Ali ni to sramota, da mora uboga uradniška para živeti samo še ob polenti in krompirju in še tega nima. In zima je tu, božični prazniki so tu! — Le utepajte na ta način tem siromakom ljubezen in zaupanje do Vas, ki naj bi reprezentirali državo. — Gospodje poslanci, povejte no enkrat, kaj prav za prav mislite! Ne pozabite, da pridejo prej ali slej volitve!

Draginjske doklade za drž. uradništvo. O tej zadevi podajamo izvirne informacije, ki smo jih prejeli od našega dopisnika v Beogradu. — Vlada je deloma ugodila zahtevam, ki jih je stavilo udruženje uradniških organizacij v znani resoluciji. Uvrstitev uradništva v kategorije bo tedaj šlo kolikor toliko po načrtu organizacij. Seveda bo ta načrt komisijski, ki bo razvrstitev zopet vzela v roke, drugače razumela in tudi izpremenila po svoje. In tako bodo zopet

nastale kolobocije. — Pa to ni glavno. Glavno je za enkrat zboljšanje materijalnega stanja uradništva, in to takoj. To zahtevo uradniških organizacij pa je naša vlada frivolno odklonila, »ker zato nima kredita«. Draginjske doklade se tedaj ne bodo mogle izplačati v dosedanji višini — ampak se bodo še znižale! In kaj ostane potem na podlagi nove regulacije kot povšek? Tega ne ve nihče! Eno pa je gotovo, da najvišji povški ne bodo znašali niti 1000 kron na mesec, v največ slučajih pa bodo ostali prejemki pri starem, oziroma bodo nekateri dobili še manj ko doslej. — Uradniške organizacije so zahtevale, da naj vlada takoj izplača od novih pristojbin, ki jim gredo po zakonu od 1. oktobra naprej — nekaj na račun. In vlada ni samo to odklonila, temveč tudi povedala, da se bo »zvišanje« računalo od 1. januarja dalje. — Da ne bo vse to skupaj nič, priznava vlada sama, ker se bavi zopet (na papirju) z novim zakonom o pobijanju draginje! — Upokojencem namestila vlada zvišati vse prejemke za 100% — ne pove pa kdaj!

Protidržavni elementi. Demokratsko časopisje je pričelo zopet obsipavati stranke, ki ne trobijo v centralistični rog, z nazivom »protidržavni elementi«.

Neumnosti komunistov v Ljubljani, ki so špecialiteta za se, kakor smo že zadnjič omenili, presegajo že meje prizanesljivosti. »Slov. Narod« namigava o slučajih sabotaže v mestni elektrarni, ki so se pa pravočasno odkrili, tako da ni bilo škode. Koliko je na tem resnice, ne vemo. Županova dolžnost je, da stvar nepristransko preišče in potem napravi red, ako nima preveč vezanih rok. Drugače pa se bo moral napraviti red na drug način. Mišlimo, da smo upravičeni braniti lastnino našega mesta in zahtevati odstranitev vseh nevarnih in dvomljivih elementov. Take komunistične neumnosti naj se brezpogojno zaduše že v kali!

Zakon o državnem prometnem osobju. Zbirka zakonov XIII. snopič. 1923. Založila Tiskovna zadruga v Ljubljani. Cena s poštnino vred Din. 10.75. — Tiskovna zadruga je poleg službene pragmatike za državne nameščence izdala pravkar tudi službeno pragmatiko za železničarje kot XIII. snopič Zbirke zakonov.

Restavracija in kavarna »Zvezda«. Koncert nove ciganske kapele bo vsak dan v kavarni od 17. do 19. ure, od 20. do 22. ure v restavraciji in od 22. ure dalje zopet v kavarni. Kapelnik Sandor Rada. Prvovrstna kapela došla iz Osjeka. Atraktivna prve vrste.

Čevlje kupujte od domačih tovarin tvrdke Peter Kozina et Ko., z znamko Peko, ker so isti priznani najboljši in najcenejši. Glavna zaloga na drobno in debelo v Ljubljani, Breg 20 in Aleksandrova cesta 1.

Gospodarstvo.

Koliko je vreden dinar?

	Prejšnji	Ta teden	Teden
		dinarjev	dinarjev
100 švic. frankov stane	1547'5	1540'—	
100 franc. frankov	472'5	475'—	
100 laških lir	381'—	384'—	
100 čeških kron	256'—	257'5	
1 milijarda nem. mark	—	—	—
100 poljskih mark	0'0035	0'004	
100 avstrijskih kron	0'1248	0'125	
100 ogrskih kron	0'46	0'45	
100 bolg. levov	70'—	67'5	
100 dolarjev	8750'—	8925'—	
100 angl. funtov	38600'—	38800'—	

Razpredelnico čitate tako: Kdor je hotel ta teden kupiti v Zagrebu 100 bolgarskih levov, je moral dati zanje 70 Din; pretekli teden bi jih dobil za 67 Din 5 para.

Čuriška borza.

	4. decembra	27. novembra
		švicarskih frankov
100 dinarjev	je stalo 6'4625	6'55
100 franc. frankov	30'77	30'95
100 laških lir	24'77	24'77
100 čeških kron	16'775	16'65
1 milijarda nem. mark	—	—
100 poljskih	0'000226	0'00026
100 avstrijskih kron	0'0081	0'008
100 ogrskih	0'03	0'0302
100 bolg. levov	4'4	4'35
100 dolarjev	574'—	571'—
100 angl. funtov	2491'—	2501'—

Kdor je hotel 4. decembra v Čurihu kupiti 100 bolgarskih levov je moral dati zanje 4.4 švc. franke; pred enim tednom je stalo 100 bolgarskih levov 4.35 švic. frankov.

Tajinstveni morilec deklet.

(Pravica ponatisa pridržana.)
(Nadaljevanje.)

Kjub temu ona navidezno še ni pomirjena.

»V resnici sem se zelo prestrašila, ko sem malo prej zvedela, da je strašni Jak menda že tudi v najlepših delih mesta izvršil nekaj takih grozodejstev.«

Baron Hardy se po teh besedah pač domisli na usodo, ki je doletela Evgenijo Martella, je pa pri tem dovolj oprezen, da lepi Amerikanci tega ne pove.

»Bodite popolnoma brez skrbi, moja milostljiva gospica, tega strašnega moža se vam pač ni treba bati. Vrhtega je menda sploh prenehal s svojim zločinskim poslom, ker že dalj časa ni o njem ne duha ne sluha.«

Lepa Amerikanka se šele po tem pojasnilu potolaži. Ljubkovanje njenega častilca ji ni več nadležno, da, celo sama mu vse z obrestmi povsem neženerano vrača, saj jo baron venomer poljubljuje in stiska na svoje srce.

»Ah, kako lepa, kako krasna si! Še nikdar nisem videl tolike lepote! Ni je ženske, ki bi se mogla primerjati s teboj.«

Slavospev na njeno lepoto pa baronu vendarle ne gre povsem iz srca. Dasi ne more zanikati, da je spletkarsko zvita Amerikanka krasna ženska, vendar se njena lepota ne da primerjati z lepoto dveh deklic, ki ju pozna in kateri pridobiti je njegov življenjski cilj. In ti dve deklici, Ellen in Bessy, sta sedaj predmet njegovih razmišljanj. Glede Bessy je Hardy celo trdno uverjen, da sta Bessy in nedavno na zagoneten način izgignula gospa Marsden ena in ista oseba.

»Pretiravate, gospod baron!« dé gospodična Wilson z naravnost očarujočim smehljanjem na njegove poklone.

»Nikakor ne, moja gospica, ker s svojimi besedami potrjujem le to, o čemer sem trdno uverjen. Zelo, zelo visoko vas čislam in spoštujem, moja draga, in le eno željo gojim, željo — osrečiti — vas!«

Zapeljivo lepi ženski se na mah zasvetijo oči.

»Ah, gospod baron, samo ena beseda zadostuje, da me za vedno navežete nase. Če me v resnici — ljubite — tedaj — —.«

Ne da bi končala, umolkne in z zapeljivim smehljanjem upre svoje iskrece oči v njega. Vendar pa je baron dovolj hladnokrven, da bi izustil usodepolno besedo, dobro se zavedajoč, da gre lepi Amerikanci predvsem zato, da bi postala baronica Hardy. In radi take ženske, ki je bila že vsled njegovih daril dostopna vsem njegovim željam, naj da svojo svojemu veselumu samskemu stanu? Ne, nikdar!

Zapeljivo-koketno se lepa Amerikanka nekoliko namrdne, ko ni čuti iz ust častilca zaželjene besede. Toda stari prekanec je napram njeni umetnosti v zapeljivanju dovolj oborožen, da se ne ujame v nastavljeno mu zanjko, ne da bi žalil zapeljivo Jenny. Z izumetničeno resnobo in spretno simuliranim izrazom obžalovanja izjaví:

»Razmere me silijo žalibog, da moram po preteku nekaj let poročiti svojo sestrično, tak je namreč običaj v moji rodini, sicer bi z največjim veseljem sprejel vašo ponudbo.«

Lepa Amerikanka se s to izjavo pomirjena prijazno smehlja. Saj je vendar baron tako radodaren kot še ni nikdar nalletela na enakega častilca, njega pač ne sme razžaliti. Zato napravi k pravljici, ki jo je baron ravnokar povedal, prav prijazen obraz. Nagajivo reče:

»Ubožec. Vaša sestrična je vsekakor stara in tudi že ne več lepa.«

»Ah, le prerese je tako!«

»No, potem vam mora že moja ljubezen naknaditi to, kar boste morali mnogo let v bodoče pogrešati,« nadaljuje pretkanka smehljaje in se mu vrže v razprostrte roke.

Hardy je vesel svoje zmage, saj je sedaj lepa ženska njegova, za pozneje pa se nadeja, da se mu posreči osvojiti si tudi Ellen. V najlepših barvah si slika bodočnost. Lopov je uverjen, da se sedaj bliža uredničenju svojih želja. Morda!?

Jak je bil tukaj!

Družabna zabava, ki se je ravnokar opisanega večera vršila v salonih lepe Amerikanke, se bliža h koncu. Od zgoraj je slišati odmev kozarcev, napolnjenih s šampanjcem, vmes pa zadoni včasí tudi glas katerega od navzočih gostov, ki z izbranimi besedami nazdravlja lepi gazdarici.

Na hodniku stoje služabniki, pričakuje morebitnih ukazov in nekoliko oddaljen od njih v posebno služabniško obličko opravljen korenjak, črnc Pluto, osovražen od vseh služabnikov, ker se čuti visoko vzvišenega nad svojimi tovariši. Ker pa Pluto vživa popolno zaupanje svoje lepe gospodarice, morajo molče prenašati njegovo prezirljivost in celo vse izvršiti, kar jim ukaže črnc, ki se napram njim obnaša kot nekaj hišni upravitelj. Seveda se marsikaj govorič o razmerah v hiši. Toda ker Pluto v takih zadevah ne razume šale, si svoje domneve in slutnje samo skrivaj šepetajo v uho.

Zvonec zadoni. Služabniki hite v salone, samo orjaški črnc ostane na mestu. Prav redko izvrši kak posel, določen za služabnike. Počasí korači proti koncu hodnika. V njegovih divjaških potezah je čitati čmeren izraz, sploh pokaže pa Pluto prav redko vesel, smehljajoč obraz.

(Nadaljevanje v prih. štev.)

Odgovorni urednik Anton Brandner.
Tiska »Zvezna tiskarna« v Ljubljani.
Izdaja konzorcij »Nove Pravde«.

Enkrat

za vselej se Vam priporoča samo veltgovina
R. Stermeckl, Celje,
ako hočete res dobro in poceni kupiti

ČEVLJE

ročno, domače delo, kakor tudi fine tvorniške, obleke za ženske, moške in otroške, perilo, klobuke, pletene jope, čepice in šale, kravate, rokavice, nogavice in sploh vso modno robo za dame in gospode. — Trgovci engros - cene.

Velik natečaj!

Velik natečaj!

Kaj pomeni ta slika?

Za pravilno rešitev smo določili 20 nagrad v skupni vrednosti Din 3400.

Pogoji:

1. Vsaka oseba v državi SHS se lahko udeleži rešitve, vendar samo z enim odgovorom.
2. Rešitev se naj vpošlje potom dopisnice reklamnemu oddelku tvornice **Zlatorog-Maribor**. Naveden naj bo časnik in natančen naslov.
3. Vse rešitve morajo biti do 15. decembra pri nas.
4. Ako dobimo nad 20 pravih rešitev, se bodo nagrade žrebale.

Nagrade so sledeče:

I. nagrada:	1 à Din 500 v gotovini	500 Din
II. >	1 à > 300 >	300 >
III. >	8 à > 200 >	1600 >
IV. >	10 à > 100 >	1000 >
skupno		3400 Din

Nagrade se bodo razdelile še pred Božičnimi prazniki. Imena onih, ki so dobili nagrade, bomo objavili na tem mestu.

Tvornice Zlatorog — preje C. Bros, Maribor.

Kdor se zanima

za naše narodno, gospodarsko, kulturno in socialno življenje v **Prekmurju**, temu priporočamo, naj si naroči **Narodnosocijalistični tednik „Naš dom“**. Stane na leto 40 Din., za 1/4 leta 10 Din. Naroča se pri upravništvu **„Našega doma“ v Murški Soboti.**

Naročajte vsi „Novo Pravdo“!

JOSIP PETELINC
Ljubljana, Sv. Petra nasip 7
(blizu frančiškanskega mostu). 37

Kravate, srajce, palice, potrebščine za šivilje, krojače, čevljarje in sedlarje.

Gradbeno podjetje

Ing. ĐUKIĆ in DRUG.
Ljubljana, Bohoričeva 20.

Jugoslovanska hranilnica in posojilnica

v Celju t. z. z. o. z.

Pisarna: CELJE, Aleksandrova ul. 4.
Najvišje obrestovanje vlog na hranilne knjižice in v tekočem računu brez vsakršnega odbitka. Hranilne vloge vezane na daljše odpovedne roke in večji vezani zneski se obrestujejo po dogovoru. Poštnohranilniške položnice so na razpolaganje. Posojila pod ugodnimi pogoji. Eskomptiranje povzetij in trgovskih računov. Uradne ure vsak delavnik od 8. do 12. in od 2. do 6. ure popoldne.

Za vsa pleskarska dela, lakiranje vozniških koles v ognju in lakiranje avtomobilov se priporoča

Tone Malgaj
Ljubljana 74
Kolodvorska ulica št. 6.

JADRANSKA BANKA, a. d. Beograd

Delniška glavnica: Din 60,000,000.—
Rezerva: Din 32,515,000.—

Podružnice:

Bled	Jesenice	Metković
Cavtat	Korčula	Prevalje
Celje	Kotor	Sarajevo
Dubrovnik	Kranj	Split
Hercegnovi	Ljubljana	Šibenik
Jelsa	Maribor	Zagreb.

Amerikanski odio.
Naslov za brzojave: **JADRANSKA.**

Afilirani zavodi:
JADRANSKA BANKA: Trst, Opatija, Wien, Zadar.
Frank Sakser STATE BANK, Cortlandt Street 82. New-York City.

Veza za Južno Ameriku:
BANCO YUGOSLAVO DE CHILE, Valparaiso, Antofagasta, Punta Arenas, Puerto Natales, Porvenir.

ODON KOUTNY

špecialna trgovina z orodjem, stroji in tehničnimi potrebščinami

naznanja vljudno, da se je preselila na

Aleksandrovo c. 7

(vogal Beethovne ul.)

ter prosi svoje cenj. odjemalce za nadaljnjo naklonjenost.

Priporoča se tvrdka

Josip Petelinc, Ljubljana
Sv. Petra nasip 7.

Najboljše šivalne stroje **GRITZNER in ADLER** za rodbinsko in obrtno rabo v vseh opremah, istotam igrle za vse sisteme strojev in koles ter posamezni deli. **Galanterijsko blago**, potrebščine za šivilje, krojače, čevljarje, vezarje, sedlarje in brivce, vezanine, kravate, čipke, palice planinske in sprehalne, jedilno orodje.